"...Як сказали жерці, за 11340 років у Єгипті царю-вали тільки смертні люди, а не боги в людському обра-зі... За цей час, розповіли жерці, сонце чотири рази схо-дило не на своєму звичайному місці: а саме — двічі схо-дило там, де тепер заходить, і двічі заходило там, де нині сходить".

ГЕРОДОТ

"Дослідження генератора магнітного полюса, відкри-того Никифором Ярковим під крижаним щитом Антарк-тиди, триває .

"Рушійний агрегат" нашої планети — чи не найбіль-ша таємниця, яку ось уже протягом року розгадують фа-хівці з різних галузей знань.

Нещодавно відкрито тайник-архів з численними за-писами на тонких металевих аркушах. Фотокопії цих за-писів передано до Бібліотеки Інтернаціональної Ради в Парижі, щоб дати змогу лінгвістам світу ознайомитися з ними і якнайшвидше розшифрувати. На прес-конференції, проведеній телемережею "Меркурій", голова Вченої ради акад. Сокальський заявив, що він і його колеги по-кладають великі надії на прочитання цих записів. — Са-ме там сховано відповіді на всі "як?" і "чому?", — сказав академік".

З відеострічки "Хроніка-2302".

Приреченість

Велика довгаста призма кабінету академіка Сокальського була вщерть заповнена м’яким світлом, що просочувалось звідусюди, ніби приміщення оточували якісь ласкаві сонця, а не скам’яніла крига Антарктиди. Академік сидів за робочим столом, який більше скидався на пульт управління з невисоким білим бортом, що виставив перед ученим кілька овальних екранів і панель обчислювальної машини, рясно втикану

різноколірни-ми кнопками, клавішами і важельками. Проте Сокальський до них майже не доторкався, електронний комплекс обробляв і видавав на екрани інформацію відповідно до заданого алгоритму. Інколи вчений зупиняв особливо цікаву для нього модель чи ряд символів, вдивлявся, примружуючи очі, потім переводив зображення в за-пам’ятовуючий пристрій і, зітхнувши та підперши рукою бороду, знову стежив за екранами.

Та зосередитись йому не вдавалося, час від часу академік повертав голову і дивився на стосик паперу, що лежав ліворуч, скраю під бортом. Це була перша ластівка, що випурхнула з-під руки невідомого йому філолога, який відгукнувся на заклик розшифрувати записи металічних аркушів. Може, вченого заінтригував заголовок хроніки — "До Золотої Зорі"? Чи назва комп’ютера, з яким працював філолог, — "Романтик"? Академік тільки й прочитав оці слова, бо мав нагальну роботу, стосик відсунув, зараз не час, загляне хіба що наприкінці робочо-го дня, але от голова сама собою повертається, і важко дотриматись робочого розпорядку. Ще, мабуть, з годину господар кабінету кріпився, а тоді таки не витримав, клацнув вимикачем, екрани потьмяніли, згасли, а він під-сунув до себе той білий стосик і почав читати.

…По широкій алеї, що вела від важкого, неоковирного палацу через весь сад — униз, до озера, прогулю-валось подружжя з маленьким синком, якого тільки-но почали навчати грамоти. Чоловік і жінка в білому вбранні йшли попід густими кущами тамариску, що обрамлювали алею, йшли спроквола, видно було по всьо-му, що спішити їм нікуди. Розмову підтримували без особливого інтересу, більше мовчали, поглядаючи то на високі акації, наче викувані із заліза, то на присадкуваті яблуні за ними, обтяжені червонястими плодами. Зате хлопчик ганяв, як заведений, — і по бічних доріжках, і до озера, й назад.

— Хочу купатись! — Білявенький непосида притулився головою до мами, намагаючись обняти її за стан. — Купатися, купатися!

— Але ж не жарко. Бачиш, ніхто не купається.

Та малий так настирливо домагався свого, так тупцював навколо матері, що вона, зрештою, поступилася.

— Ну, ходімо, візьмемо плавки.

Чоловік, мляво помахуючи руками і байдуже вітаючись із зустрічними, почалапкав до озера, зупинився біля самісінької води та й почав спостерігати, як над піщаним дном шмигають табунці довгастих рибок. На ду-ші було тоскно й порожньо.

Малий ще здалеку розігнався і з вереском плюхнувся у воду, здіймаючи бризки. Мама любувалась ним, а батько чи ледве й помічав.

— Останнім часом ти збайдужів до всього, — обізвалась дружина докірливо. — Може нездужається?

— Та ні, — знехотя сказав чоловік, тамуючи в собі легке роздратування. — На здоров’я не скаржусь.

От уже ці жінки! Добре знає, в яку безвихідь вона потрапили, а говорить так, ніби нічого й не сталося. "Нездужається..." Вмираюча планета а напівдикими племенами і ніякої надії вирватися звідси, то що йому — веселитися? Краще б уже були загинули всі в космосі, аніж нидіти отут, живучи без мети і надії.

— Остерігайся апатії, Імпете. Ну, от скажи, чого тобі не вистачає на цій планеті? Це ж просто щастя, що ми врятувалися і можемо нормально, в спокої і достатку доживати віку!

— Як оті священні акації, — криво усміхнувся Імпет.

— Аякже — прихідці з неба! — В очах дружини спалахнули іскорки радості, чоловікової іронії вона не сприймала. — І сам Верховний Маг

рахується з нами. Автохтони такі ж люди, як і ми. Природа розкішна. Синок росте. Чого ж ти хочеш?

Присіли на плескатий камінь, загрузлий у піску, вона прихилилась до чоловіка, малий Бад брьохався пе-ред очима.

— Ми шукали перспективну планету… — обізвався після довгої мовчанки Імпет. — А де опинилися?

— Ну, це ж не наша вина. Якби не той клятий метеорит… Признаюсь, я не сподівалася, що ми врятує-мось. Така пробоїна… Наковталася я тоді жаху.

Імпет зітхнув:

— Майже половина екіпажу… Може, з ними вдалося б відремонтуватися…

— Чула, чула про це вже не раз! — перебила дружина. — Але ж, любий мій капітане, хіба варто сушити голову над тим, що поза нашими можливостями?

— Ти не знаєш одного, Кені, — життя на цій планеті приречене. Спостереження нашої обсерваторії…

Дружина повернула до нього здивоване обличчя.

— Як це… приречене? Хіба життя тут не грунтується на двадцяти амінокислих і чотирьох пуринових ос-новах, як і на рідній нашій планеті? Одержано якісь нові характеристики?

— Та ні, фундаментальні закони діють… Але от енергетика…

— Яка енергетика? Сьогодні ти заповзявся говорити загадками.

— Маю на увазі променеву енергію центрального світила. Зірка ця інтенсивно старіє, згасає. Особливо в ультрафіолетовій частині спектра.

Кені подивилась на небо — світлий диск спокійно плив у високості, освітлюючи планету так само, як і раніше. Опустила очі з затаєною усмішкою,— цей вираз її тонкого обличчя завжди зворушував Імпета. І зараз йому потепліло на серці. Може, й справді вона має рацію? Але ж факти… Не хотілось викликати осмутку на її ще й тепер привабливому лиці.

— Вигадки… Ніяких особливих змін у природі не помітно.

— Пояси субтропіків почали звужуватися. Температура світила катастрофічно падає.

Кені знову позирнула на небо, зіщулилась, ніби відчула похолодання, і покликала сина.

— Годі, Ваде, вилазь! Он уже посинів…

Імпет усміхнувся:

— Не бійся, похолодання фіксують лише прилади.

Витираючи малого пухнастим рушником, Кені спитала:

— Що ж показують ваші прилади? На скільки його вистачить? — кивнула в небо.

— Якщо процес ітиме з такою інтенсивністю, як тепер, то приблизно через сім тисяч років…

Не встиг він закінчити фразу, як дружина пирхнула і враз вибухнула таким дзвінким сміхом, якого він давно не чув.

— Сім тисяч?! Ха-ха-ха! Та це ж вічність! Ха-ха-ха!

Вона так заразливо сміялася, що й Імпет не зміг стримати посмішки, а малий Вад, зиркнувши па них, за-гиготав і застрибав на одній нозі.

— Ти маєш рацію, Кені, — сказав Імпет, — строк не малий, якщо міряти людським життям. Але ж він пройде? Промине? Припустімо, сто чи більше поколінь ще зможуть прожити на цій планеті. А наступні?

— Наступні щось вигадають. Може, отак, як ми, полетять у космос. Галактика велика, притулок для жит-тя знайдуть…

— Імовірно. Але ж тут ще навіть металургії нема, кам’яний вік.

— А ми хіба не зробимо внеску в прогрес? Тепер це ж і наша планета. Ми все одно збиралися пересели-тись…

— Та збирались, тільки ж не з такою перспективою.

— А мені тут гарно! Сади, озера, гаї… Птаство і квіти… Навколо стільки краси! Відкинь, Імпете, світову скорботу — це химери. Серед такої розкішної природи нудитися протипоказано.

Кені озирнулась навколо — чи ніхто не бачить? — і раптом поцілувала чоловіка. Імпет був радий, що не засмутив дружину, і водночас розчарований таким її оптимізмом.

— Зрозумій, Кені, — без мети життя втрачає сенс.

— Я це розумію, і навіть у цих умовах, в яких ми опинилися, можна віднайти мету, але до чого тут центральне світило?

Обличчя Імпета спохмуріло, брови зійшлися докупи.

— Як тобі сказати… Світило і планета — стійка система, і ось її рівновага порушується. Негативний ко-смічний фактор зростає, згодом він стане вирішальною силою катастрофи. Хоч трагедія і віддалена у часі, а вже кидає зловісну тінь. Уяви: з полюсів льодовики сягнуть до екватора. Лютий холод понищить, насамперед, рос-линність, поля і ліси сховаються під білим покривалом, навіть моря й океани…

— Та перестань, — замахала руками Коні, — мене вже проймає дрож.

І тут у розмову батьків устряв малий Бад. Хлопчисько увесь час дослухався, про що вони говорять, своє-рідно засвоював інформацію, аналізував. Коли батько змалював страхітливу картину загибелі планети, малий не втерпів:

— Тату, а хіба не можна перелетіти до золотої теплої зорі? Як в отій казці?

— То ж казка, сину, — зітхнув батько, — а дійсність… У нас ні на чому летіти, корабель наш пошко-джений, ти ж знаєш, упав, і вже йому ніколи не знятися.

Бад поклав рученята батькові на коліна, заглянув йому в вічі та таким серйозним, вдумливим поглядом, що той аж примружився.

— Ну, тоді… Планети ж літають, га?

— Що ти сказав? Планети? — Імпет ухопив сина під пахви, підняв — обличчя до обличчя, з радісним здивуванням вигукнув: — Оце ідея! Оце

мета в житті! Ох ти мій різноокий… Ти чуєш, Кені, він хоче до Золотої Зорі!

Очі малого сяяли: одне зеленувато, а друге — блакитно.

Колоквіум

Записи ці не повні, але зафіксовано головне, про що йшлося на цьому важливому колоквіумі. Присутній був увесь екіпаж, за винятком дітей, хоча, принагідно сказати, саму ідею підказала дитина.

Капітан Імпет. На нашу долю випали тяжкі випробування, ви всі це знаєте, і я згадую про це тільки тому, що вони продовжуються. Хоч ми й урятувалися, хоч і маємо твердий грунт під ногами. З одного боку нам пощастило: потрапили до планети нашого типу, на якій іде такий самий процес еволюції, дарма що з помітним відставанням у часі — автохтони ще тільки започаткували свою цивілізацію. Водночас нам і не поталанило: Центральне Світило, як показують спостереження, починає втрачати сталість, змінює свої характеристики, що виявляється в зниженні інтенсивності радіації в кількох ділянках спектра. Особиста помилка спостерігача тут виключається, статистичні дані, на превеликий жаль, надзвичайно точні. Отже, в перспективі — обледеніння планети, загибель біосфери…

Репліки із залу. — Антиперспектива!

— Катастрофа!

Капітан Імпет. Так, це космічна катастрофа. І хоч вона не загрожує безпосередньо нам, але нашим нащадкам — напевно. Попросимо Астрофізика поінформувати нас про її ознаки.

Астрофізик. Уже першого року спостережень діаграми показали зниження максимумів активності Центрального Світила, зменшення

емісії променевої енергії. І це як у рамках циклічних змін, так і в значенні так званої постійної зіркової величини. Деякі ділянки дають спектр жовто-червоних зірок, ілюструючи доміну-ючу тенденцію…

Астрофізик демонструє діаграми, спектри хромосферних спалахів, супроводжуючи все це сухими коментарями.

Репліка із залу. Чи означає це початок замикання Світила на себе?

Астрофізик. Говорити про колапс, може, ще зарано. Процеси, що відбуваються на Світилі, дуже складні і, я б сказав, надзвичайно своєрідні, примхливі. Зверніть увагу на діаграму інтенсивності радіохвиль Світила. О шостій годині дев’ятнадцять хвилин восьмого квітня інтенсивність раптово знизилась удвічі. А на одній ділянці — в десять тисяч разів! Далі. Можливо, внаслідок послаблення космічного магнітного поля, пла-нета пришвидшує обертання навколо своєї осі. Зараз воно становить 0,00164 секунди і темп його зростає. За сто років сягне 29 секунд.

Репліка із залу. За століття — двадцять дев’ять секунд?

Астрофізик. Так. І це відчутна величина. В астрономії сто років — як мить.

Репліка Кені. Всі ці дослідження, можливо, становлять теоретичний інтерес. А який стосунок ма-ють вони безпосередньо до нашого життя?

Астрофізик. Я, власне, тільки поінформував про наші спостереження, а який стосунок… це вже, пробачте, поза рамками астрофізичних досліджень.

Капітан Імпет. Стосунок безпосередній. Планеті загрожує екологічна криза, на біосферу в цілому насувається небезпека. Звичайно, деякий час біосфера компенсуватиме енергетичні втрати…

Репліка Кені. Деякий час? Чи не можна уточнити?

Капітан Імпет. Астрономи і геофізики визначають період у п’ять тисяч років…

Кені. Це просто грандіозно — програма на п’ять тисяч років!

Капітан Імпет. Іронія сюди не вписується. Йдеться про відповідальність за долю планети, яка при-хистила нас. То хіба не мусимо відповісти їй синівською вдячністю? І якщо маємо перед собою час, то за це треба тільки дякувати долі. Були ж зареєстровані випадки, коли отакі зорі колапсували протягом сорока секунд. Ніхто не висуває тут програми на тисячоліття, а от робочу гіпотезу слід обміркувати… хоча б у теоретичному плані. Я подаю на обговорення ідею: планеті слід обрати інше світило. Залишити її населення на загин ми не можемо, а по сусідству сяє зірка подібного спектрального класу, з відповідними параметрами.

Астроном. У нас є підстави припускати, що ця зірка має планетну систему. Не виключена можли-вість, що там виникло життя.

Еколог. Це ускладнює ситуацію. Включення нової планети до установленої системи не пройде без на-слідків… може, навіть катастрофічних. Як для тієї планетної сім’ї, так і для нас.

Капітан Імпет. Траєкторію буде розраховано оптимальну. А щодо небезпечних несподіванок… Для того ж ми й зібралися, щоб усе обміркувати, в тому числі й нову модель тієї планетної системи.

Репліка із залу (Ботанік). Переміщення планети? Нечувано! Грандіозно! Але нездійсненно. Такого втручання у світобудову ще не було.

Капітан Імпет. Може, й не було, це не аргумент. Ми не повинні сидіти склавши руки. Інакше життя втрачає всякий сенс.

Еколог. Нас небагато, і на час довгої мандрівки, — якщо, звичайно, вдасться зрушити планету, — зможемо скористуватися системою життєзабезпечення нашого корабля, вона функціонує. А як з місцевим насе-ленням? Адже автохтонів на планеті не менше півмільйона!

Геолог. Поселити їх у теплі печери. Там же влаштувати іонітні оранжереї, підключивши внутріпланетні джерела тепла.

Еколог. Вони недавно тільки вийшли з печер, і тепер — назад? Це регрес! До того ж ще треба одержа-ти їхню згоду.

Капітан Імпет. Насамперед, мусимо самі дійти згоди. А тоді вже поведемо переговори… Обов’язково, без цього обійтися не можна. Хоча я не знаю, як наші спеціалісти по контактах зможуть порозумі-тися з магами щодо цієї проблеми. їхнє мислення… надто відмінне.

Репліка. Чиє мислення — спеціалістів?

Капітан Імпет. Магів. І спеціалістів, якщо хочете. Різні рівні.

Фахівець по контактах. Завдання важке — і рівень мислення, і їхня логіка дуже далекі від на-шого мислення і нашої логіки. Але точка співдотику є, і можна сподіватись на взаєморозуміння.

Представник варти. А навіщо їх питати? Змусимо їх виконувати приписи — та й уся дипломатія.

Капітан Імпет. Це суперечило б нашим переконанням і, звичайно, було б порушенням букви і духу обов’язкової Інструкції по міжпланетних стосунках.

Представник варти. Так для їхнього ж добра! Інакше-бо загинуть.

Капітан Імпет. Це так, але для досягнення мети не всякі засоби годяться.

Астрофізик. Я підтримую ідею переведення планети до іншого світила. Мусимо попрацювати для наступних поколінь. Але щодо печер… тут я заперечую. Нам треба запустити один або два плазмові супутники, які хоча б наполовину компенсували втрату радіації Центрального Світила. Це забезпечило б функціонування біосфери в широкій екваторіальній зоні, куди змушені були б перекочувати усі племена аборигенів. Я знаю, що зараз нам не під силу виготовлення і запуск штучних сонць, але ж проект буде розрахований не на кілька років, а на цілі століття! Геологи, треба сподіватися, відкриють поклади радію та й інших необхідних елементів. Чи не так?

Репліка. Так! Щодо мінеральних запасів оця друга наша кулька незмірно багатша за першу. Немає сумніву, що ми тут знайдемо все потрібне. Але добре пристосовані до життя печери…

Еколог. Печери, хоч які б вони були впорядковані, — це не практично. Припустімо, що жителів можна було б розмістити, а тваринний світ? Уся багатюща фауна загине!

Капітан Імпет. Гаразд. Потрібно ще обміркувати проблему рушія. Це серцевина всього проекту. Яким способом перевести планету до іншого світила? Які ідеї висунуть енергетики та інженери-конструктори?

Інженер. Якщо розглядати планету як великий космічний корабель, потрібно спорудити силовий від-сік, в якому встановити рушій такої потужності, щоб подолати силу тяжіння Центрального Світила. Це по-перше. По-друге, для колекції траєкторії необхідно буде встановити принаймні два бокові рушії меншої, зви-чайно, потужності. Спроектували ракетні двигуни потрібної тяги справа не важка, а от виготовити їх…

Репліка. Використати наш корабель!

Інженер. Я теж про це думав. Не вистачить потужності.

Репліка. Підірвати вулкан!

Інженер. Щоб викликати неконтрольовану силу? Ні, доведеться починати з нуля. Треба буде створити металургію, без цього з таким завданням не впоратись…

Капітан Імпет. Звичайно, не впоратись… якщо прийняти таку схему. Більше того, навіть при наяв-ності високорозвиненої металургії, яка дала б нам потрібні засоби, транспортування планети на відстань чотирьох світлових років здається мені чистою фантастикою. На таке механічне переміщення не вистачить усього часу існування планети! Хто не вірить — нехай полічить.

Репліка. Яка ж альтернатива?

Капітан Імпет. Більшість із вас, напевне, пам’ятає експерименти з гравітацією, які проводились у нашому Центрі Наук…

Репліка Кені. І які закінчилися катастрофою…

Капітан Імпет. Стежка фундаментальних досліджень в’ється поміж колючих терпів. Так, стався нещасний випадок, були жертви. Але відтоді наука вилущила не одну зернину із того стручка гравітації. І тепер ми стоїмо на порозі великих, може, найбільших в історії відкриттів. Гравітація — всеохоплююча конструктивна сила тієї динамічної системи, яку звемо Всесвітом. І якщо нам пощастить розгадати її шифр…

Інженер. Якщо пощастить…

Капітан Імпет. Я вже маю деякі теоретичні розробки. Якщо мобілізуємо на це всі наші наукові си-ли, то, безперечно, досягнемо успіху.

Астрофізик. Маєте на увазі гіпотезу "Гравітаційної хвилі"?

Капітан Імпет. Так, саме цю гіпотезу, що обіцяв нам необмежені можливості для використання фу-нкції протяжності простору-часу, гіпотезу, що наблизить "верхню межу", до якої можливі кількісні зміни прос-торово-часових структур.

Астрофізик. Захоплююча перспектива!

Репліки. Потрібен конкретний план і — за роботу!

— Це окрилює!

— Усі обчислювальні світловоди — на розробку Проекту!

Кені. А про Мага забули?

Репліка. Включити Кені до групи Контакту. Як психолог, вона стане в нагоді.

Капітан Імпет. Чи хто заперечує? Ніхто. Отже, астрономи продовжують патрулювання Централь-ного Світила, інженери приступлять до створення надійних і точних інерційних систем керування — таких сис-тем, що забезпечать рух планети на гравітаційній хвилі до іншої, стаціонарної зорі... Енергетики мусять сконс-труювати надпотужні гравітаційно-магнітні рушії... Робота знайдеться всім — адже починаємо новий акт істо-рії.

Кені підвелася, певне, бажаючи щось сказати, але тільки змахнула рукою і рушила до виходу.

Розмова із Сонцем

Маг вийшов із свого приземкуватого палацу, складеного з тесаного граніту, саме в ту мить, коли над об-рієм зачервоніла вузенька смужечка Сонця. Поважно ступаючи, ніс напівголе сухорляве тіло до чорних сходів, прокладених на схилі крутої гори. Обличчя, густо вкрите червоною фарбою, було урочисте і грізне. Наче в про-різах маски, поблискували чорні, як антрацит, очі. Від поперека до колін його прикривала шкура пантери, голо-ва якої із кривавими рубіновими очима хилиталась на животі, а плямистий хвіст бив по п’ятах, ніби підганяю-чи. Капітан, підтягнутий і стрункий у своєму білому костюмі, зустрів Мага біля підніжжя гори, там, де почина-ються сходи.

— Хвала Повелителю Духів! — сказав звичну фразу і пішов поруч.

— Нехай ніщо зле не наближається до тебе! — відповів Маг, торкнувшись правою рукою ошкіреної го-лови пантери.

Чим вище викочувалось на небо Сонце, тим вище вони піднімались по сходах, що вели до Обсерваторії. Члени групи Контакту (і капітан з ними) ще вчора мали довгу і досить нудну розмову з Магом — учені пояс-нювали Повелителеві Духів структуру Всесвіту, його динаміку, енергетичний баланс Центрального Світила. Він уважно слухав, інколи вигукував якісь магічні формули, певне, не зовсім зрозумілі і йому самому, а на за-кінчення сказав:

— Завтра я з ним поговорю.

— З ким?

— Із Світилом.

От вони й ідуть до Обсерваторії на розмову із Світилом. Капітан, примруживши очі, поглядає на шкуру пантери, на різнобарвні амулети і талісмани, нанизані на сухорляву шию Мага, його руки і ноги. Маг іде у все-озброєнні, готовий не лише відбити напад злих духів, а й настрахати їх, підкорити своїй волі. На кількох найбі-льших талісманах вирізьблено магічні знаки — це незмірно посилює їхню дію. Оті дрібні вузлики, зібрані в намисто на тонкій шиї, зв’язують життя Мага і втримують його в цьому висохлому тілі. Це захист, охорона. Знаки і формули, вирізьблені на талісманах, костяних паличках і кам’яній дощечці, яку Маг тримає у правій руці, — то закляття, що мають надприродну силу і вплив... "Ех, — думає капітан, — коли б ти хоч трішки був знайомий з фізикою небесних тіл, то ми б оце не витрачали марно часу. Скільки ж то промине тисячоліть, доки процес цивілізації охопить усю планету? Але час той неодмінно настане, його приведе Необхідність".

Учора дехто з колег дозволив собі поіронізувати з Мага: мовляв, ану, поговори, налякай Центральне Світило, може, воно схаменеться. А зараз Маг ішов так упевнено, риси його обличчя загострилися, воно позначене величчю, незбагненною силою, і капітанові раптом подумалось: "А що, коли б справді? Але то було б небезпе-чно, Природа й так багато дала людині, може, аж занадто... Кені вчора чомусь прийшла раніше і довго розмов-ляла із старим Магом наодинці. Невже переконувала не поступатись? Просто дивно, як вона не розуміє... А втім, Кені протягом усієї їхньої космічної мандрівки ревнувала його до... науки, умовляла не братися за експе-рименти, небезпечні для життя. Може, й небезпечні, то що? Оце ж і сина постарається виховати в оранжереї. А навіщо мені пустопорожнє життя? Цікаво, про що зараз думає старий Маг? Може, слід було б записати для майбутніх археологів, істориків, а вони ще будуть, обов’язково будуть на планеті". Диск Центрального Світила стрімко викочувався вгору, все дужче розгоряючись — немов радіючи зустрічі з Магом. А старий долав сходи-нку за сходинкою, здається, зовсім і не стомився, тільки час від часу облизував пошерхлі губи. На скронях у капітана засріблилися крапельки поту.

Ступивши на порослу травою вершину гори, де бовваніли, куполи астрономічних приладів, опинилися на одному рівні з Світилом. Тут на них уже чекала вся група Контакту і троє астрономів, не було тільки Кені, що мусила лишитися з малим. Учені зустріли Мага, як і належить "прихідцям з неба", — шанобливо, але без догідливості, щоб старий часом не подумав, що в ієрархії Світу зони стоять нижче. Це зіпсувало б взаємини.

— Хвала Повелителю Духів! — привітався Перший Астроном, і всі присутні кивнули головами. — При-віт капітанові!

— Нехай ніщо зле не наближається сюди! — сказав Маг, торкнувшись ікластої голови пантери.

— Вітаю усіх вас! — підніс руку капітан. — І давайте починати.

Вчені розступалися, даючи дорогу Магові. Старий твердим кроком підійшов майже до самісінького краю, підняв угору білу кам’яну дощечку, всіяну магічними знаками та формулами, і суворо сказав:

— Ти чуєш, Світило, я знаю твоє істинне ім’я!

І враз капітан відчув, як світ перетворився на велетенський храм. Голубе склепіння неба, що спирається на тьмяві гірські пасма в далині, оця ось Обсерваторна гора в центрі, Маг, що розмовляє із Світилом…

Урочиста напруга відбивалася на лицях, хоча колеги (капітан це добре знав) досі були настроєні, звичай-но, іронічно. Та в цей момент усі ніби відчули подих атавістичного страху. Але то була тільки мить, їх наче пронизав квант психічної енергії з далекого минулого. Мить промайнула, і вони просто з цікавістю стежили за обрядом. Старий сухорлявий чоловічок то показував білу кам’яну дощечку, на якій було вирізьблене коло з променями, то сварився костяними магічними паличками, наголошуючи на тому, що йому відоме якесь інше, справжнє

ім’я Світила. Потім, заткнувши дощечку та палички за пояс, він узявся обома руками за голову панте-ри.

— Дивись! Це Богиня Смерті!.. Міцні в неї зуби, страшний погляд. Я її тримаю в своїх руках, мене вона слухається! Бійся Богині Смерті, о Світило, вона невблаганна, чуєш? Світи нам, як і раніш, давай достатньо тепла! Це я тобі наказую, всемогутній Маг!

Він дивився просто в золоте сонячне око, ні на секунду не відводячи погляду. Фарба на обличчі почала розтоплюватись і стікати рівчаками зморщок — здавалося, тече кров і скапує з підборіддя на задихані груди.

— Гляди ж, начувайся!

Старий повернувся і, навіть не глянувши на присутніх, наче тут нікого й не було, рушив до сходів.

Капітанові не хотілося повертатися з ним, але мусив: так належало. Донизу йшли мовчки, лише непода-лік палаців, де мали розійтися, капітан сказав:

— Ну що ж, наші вартові Неба будуть пильно стежити за ним… Якщо не послухає твоїх заклять, дове-деться тобі пристати на наш бік!

Старий повернув до капітана криваве обличчя, прискалив око і вже хотів щось сказати, але перебило те-мне кружальце, прикріплене над верхньою кишенькою капітанового кітеля. Звідти прозвучав голос Кені:

— Імпете, сніданок готовий!

— Іду, — відповів капітан, кивнув Магові і рушив до Великого Будинку, в якому мешкали найзначніші прихідці з неба.

Маг і раніше спостерігав їхні перемови на далеких відстанях, але кожного разу це його вражало. "Ну звичайно ж, це боги, а не признаються", — подумав старий, човгаючи до свого гранітного палацу.

Ява первісної драми

— Мабуть, сама планета відчуває небезпеку і створює для нас надзвичайно сприятливі ситуації,— сказав капітан Імпет у мікрофон, коли йому повідомили, що у визначеній ними геодезичній ділянці знайдено простору печеру, вимиту невеликою підземною річечкою. — Отже, приміщення для машинного залу є?

— Ідеальне. От побачите — пересвідчитесь. А щодо сприяння, — голос керівника пошукової групи за-бринів радістю,— то планета підсунула нам ще один гостинець…

— Який?

— Комору із чудовою залізною рудою. Та ще й зробила широкий вихід на поверхню — ніби знає, що в нас мало робочої сили.

— Координати передайте в пам’ять світловода.

Сьогодні капітан Імпет був у піднесеному настрої: задум, підтриманий на колоквіумі, пускає коріння. Звідусіль, де працюють пошукові групи (у більшості з них по два чоловіки) надходять добрі вісті. От лише Маг не хоче поступатися. Та ще й Кепі з її "раціональною" філософією життя. А ситуація різко змінилася: світило стискується — за останню декаду його діаметр зменшився майже на двадцять дев’ять кілометрів.

Обличчя капітанове насупилось, він провів долонею по русявому волоссю, підвівся і відійшов од світло-водної кулі до відчиненого вікна. Подих повітряного океану приємно освіжав. Центральне Світило

котилося на захід. Ген-ген, аж на обрії, у синьому серпанку ледь маячить смужечка гір. Тепле відчуття наповнило груди: рідна планета… Тоді, коли в аварійній ситуації вони знайшли тут порятунок, вона була чужою, незнайомою. А тепер стала рідною… Як? Чому? Може, тому, що майже за всіма своїми параметрами вона схожа па їхню дале-ку, тепер уже назавжди втрачену, праматір? Чи просто людина в силу інерції звикає до нових обставин життя? Як би там не було, капітан спостеріг, що цей психологічний злам стався — планета прийняла їх, а вони — пла-нету. І вчасно: вони врятують її від загибелі…

У пам’яті капітана Імпета залишилися спогади про історичні події, здебільшого — трагічні, що сталися там, на прабатьківщині. Тут, певне, все буде інакше, ресурсів незрівняно більше, отже й цивілізація розвивати-меться швидше. Якби тільки пощастило причалити до стаціонарної зірки! Але Маг ніяк не може збагнути ситу-ації, відмовляє у робочій силі. Тут його не обійдеш… Упертий дід. Боїться? Чи просто нічого не розуміє?

Раптом до капітана долетіли звуки ріжків. Далекі й близькі, вони то знімалися до високості, то згасали десь унизу, за обрієм. Зайшла Кені, по її обличчю він побачив: щось сталося.

— Чуєш? То Маг скликає племена…

— Що ж надумав цей невіглас?

Кені підійшла до Імпета впритул, поклала руку йому на плече, промовила заспокійливо:

— Не треба дратуватися, любий. Бачиш, у нього зовсім інший погляд на світ, а ти не хочеш на це зважа-ти.

— Ну чого ж? Хіба мало ми змарнували часу, а особливо ти?

— Не втрачай терпіння, — лагідно сказала Кені. — Вся природа для нього одухотворена, старий година-ми сидить під гіллястим дубом, вслухаючись у шелестіння листя, силкуючись зрозуміти віщу мову дерева.

— Ну й що, розшифрував? — У голосі капітана чулася іронія.

— Звичайно, на те ж він і Маг, щоб розуміти мову дерев, птахів, звірів. Світанок цивілізації. Хіба наші пращури не так само…

— Ти хочеш пофілософствувати, — сказав капітан, вмикаючи кулю світловода. — Може, краще на про-гулянці, коли мене змінять на посту?

— Я хочу тебе застерегти: Маг щось задумав, ходить похмурий, то відводить очі, то раптом зиркає зу-хвало. Може, треба вжити заходів для нашої безпеки?

— Перебільшуєш, Кені. В могутності "прихідців з неба" він давно вже пересвідчився.

Куля світловода, досі наповнена білястим туманом, прозорішала, в ній усе чіткіше проступали обриси навколишнього: стежки в густій траві, ліс, Обсерваторна гора з кам’яними сходами.

— А он і той дуб, — сказала з якимось острахом Кені, — бачиш, туди стікаються люди…

Імпет уже й сам помітив чимало напівголих, заросліх чоловіків, що скупчилися на узліссі. До них при-єднувались усе нові й нові постаті, ніби виникали з повітря.

— Отой підліток, то Магів син?

Кені поглянула на кулю:

— Ага, це Дан, поглянь — у нього в руках звірятко.

— Мабуть, упіймав кошеня. — Каштан сфокусував зображення. — Так і є, це буде перший приручений тут кіт.

— Та вони вже давно приручають тварин, — докинула Кені. — О, прошкує до нашого будинку.

— Певне, хоче показати Вадові.

Зненацька на узліссі почався рух. Кілька чоловіків стали кружка, мов у танці. Потім, коли Маг змахнув білою кам’яною дощечкою, взялися вивирати траву, дерев’яними копачками зіскрібати землю. Незабаром з’явилося заглиблення, схоже на чорну таріль діаметром у кілька метрів.

— Що вони роблять? — не відриваючи погляду від кулі, обізвалась Кені.

— Мабуть, якесь ритуальне дійство. Побачимо.

Тим часом інші чоловіки носили камені — округлі, завбільшки з голову. Тими каменями вони вимостили "таріль", а тоді накрили сухим гілляччям і зеленим хмизом. Коли таким робом приготування були закінчені, всі трохи відійшли і сіли на траві. Маг, узявши дві сухі палички, почав терти, видобуваючи вогонь.

— Може, кинути їм пучок променів? — усміхнувся Імпет. — А то в нього трохи застаріла технологія.

— Не втручайся, — спохмурніла Кені.

Нарешті Маг запалив багаття. Сизий димок піднявся над хмизом саме тоді, коли зайшло Світило. Неза-баром полум’я затанцювало над усією "таріллю", люди відсунулися подалі — в сутінки, один лише Маг лишив-ся сидіти віч-на-віч із Духом Вогню. У світну кулю було добре видно, як тремтять відблиски вогню на його су-хорлявому обличчі, як ворушаться старечі губи: він щось говорив Духові Вогню, мабуть, благав його, умовляв допомогти, бо і міміка, і жести рук, і похитування корпусу виражали упокорення. Ні погроз, ні найменшого залякування!

Багаття палало цілісіньку ніч, і десь передсвітом тишу розкололи лункі вибухи — то від жару тріскалось каміння. Перші промені Світила позолотили верхівки дерев, і тоді пролунав різкий звук ріжка, будячи сонних. Майже всі "прихідці з неба" вже були на ногах, а Кені та Імпет чи не найперші. Вони вже знали, що зараз від-будеться ритуал на догоду Духові Вогню, і поспішили на узлісся.

Видовище було вражаюче. До "тарілі", що пашіла жаром, підійшов невеликий гурт босих і майже голих чоловіків, стегна яких були прикриті свіжим листям із різних дерев. На мить вони зупинились, Маг кинув кіль-ка зелених гіллячок на каміння і змахнув рукою. Присутні спокійно, без вагання рушили на "таріль", один за одним ходили по колу, ступаючи на розпечене каміння.

— Божевільні! — із жахом прошепотіла Кені.

Тим часом старий Маг почав кидати на "таріль" зелене листя — його жмутами подавали діти. Задиміло, зашипіло, — наче під ногами виконавців ритуалу звивалися гадюки. Картина одразу змінилася: учасники "хо-діння по вогню" взялися за руки і почали танцювати, щось вигукуючи. А потім, узявши в дітей невеликі де-рев’яні дзбани, почали чимось поливати каміння, затим усю "таріль" засипали землею. Оговтавшись, Кені піді-йшла до них, оглянула кожного, але ні в кого — найменшого опіку! Наче вони й не ступали на розжарене ка-міння.

Імпет наблизився до Мага. Старий випростався і наче повищав, очі йому сухо блищали, і важко було ви-значити, чого в них було більше: лютої затятості чи торжества. Капітан, не відводячи погляду від Магових па-лаючих зіниць, поцікавився, коли чекати допомоги, адже треба вести земляні роботи.

— Я питав Духа Лісу, — урочисто відповів Маг, — і він загадав благати Духа Вогню. Ти бачив, як Дух Вогню ласував камінням, чув, як воно тріщало в його зубах?

— Нам давно відомо, що вогонь зажерливий, — промовив капітан, спохмурнівши, — але ми втрачаємо час. Центральне Світило покарає усіх за таке зволікання. Треба негайно розпочинати роботу.

Маг прискалив око, і капітанові на мить здалося: старий наскрізь пройнятий отим жаром, що жеврів тут усю ніч.

— Дух Вогню наказав: син мій — Дан — мусить відправитися до самого Духа Світила!

— Як це? — здивувався капітан.

— Його перенесе дротик. Дан дізнається про все. Вернеться з мандрівки — стане на моє місце, буде Ма-гом.

— А коли не повернеться?

— Якщо Дух Світила залишить його в себе, нам не випадає переходити до іншого Світила. Все буде, як було.

— Ти сказав — дротик. Як він його перенесе? Він же летить недалеко.

— Дротик випустить дух, той полине вгору.

— А чому саме Дан?

— Так звелів Дух Вогню.

Старий знову прискалив око, і капітана обпалив хижий погляд.

Більше не питав ні про що. Хитнувши головою, поспішив до себе.

— Бачиш, бачиш, яке звірятко подарував Дан? — Малий Бад з розгону обхопив батька рученятами.— Зловив у хащах! Він ще ввечері приніс…

Дан, опецькуватий підліток, сидячи навпочіпки на підлозі, погладжував пухнасте кошеня по спині.

— Це з тих, що полюють на зовсім маленьких, — сказав, поглянувши на капітапа.

— Я знаю, це — кошенятко, з нього виросте великий кіт.

— А можна, хай він у нас живе? — з надією в голосі попросив Бад.

— Нехай. Годуватимеш, він і звикне. Це буде наш перший приручений кіт.

Підійшла Кені — обличчя схвильоване, в очах тривога.

— Дан приречений,— прошепотіла, озирнувшись на хлопчиків, що вовтузились з кошенятком. — Я не сподівалася, що старий такий підступний і жорстокий.

— Я знаю про його наміри, — зітхнув Імпет. — Дикість, звичайно, але…

— Які можуть бути "але", які вагання? — Кені насупила брови. — Треба відвернути це ритуальне вбивс-тво хлопця.

Капітан підійшов до Дана.

— Ти вже знаєш, куди тебе хочуть послати?

— До самого Духа Світила! — юне лице засяяло радістю.

— І тобі не страшно?

— Страшнувато, — похнюпився Дан. — Зате, як повернуся, — буду Магом!

— Ох ти… — захоплено вигукнув Бад. — Невже станеш Магом?

— Так.

— А навіщо це тобі? — подивився йому в вічі капітан.

— Мага всі мисливці слухаються. Я поведу їх уполювати величезного мамута.

— Полювання — це добре, але потрібно ще й працювати.

— Мисливці полюють, працювати не вміють.

— Ми навчимо, Дане. — Капітан по-батьківському поплескав хлопця по плечу. — І разом збудуємо та-ке… що зрушить планету, перекотить її до іншого Світила…

Зазвучав ріжок — тягуче, тривожно. Наче якесь невидиме звукове ласо звивалося в повітрі. Дан стрепе-нувся, мить постояв, прислухаючись, а тоді кинувся до виходу.

— Мисливці збираються! — гукнув, оглянувшись у дверях, і зник. Той вигук збудив тривогу, передчуття біди. Навіть малий Бад занепокоївся, облишив кошеня і дослухався, про що так швидко говорили батько з ма-мою.

…Мисливці стоять великим півколом, чатуючи ліс, наче з його хащ от-от має вибігти якийсь лютий звір. Обличчям до них під крислатим дубом стоїть Маг, Із шиї звисають магічні разки зубів, костяних кружалець, на широкому поясі теліпаються висушені дзьобасті голови птахів.

Деякий час і мисливці, і Маг стоять непорушно, за ними стежать — не змигнуть — сотні, а може, й тися-чі очей одноплемінників. "Прибульці з неба" теж тут — вони ніколи не бачили такого ритуального дійства. Ке-ні — в білому халаті, обома руками тримає перед себе чималу скриньку. Біля неї колеги з медичного сектора: дві стрункі дівчини і широкоплечий, з бородою чоловік.

Раптом тишу прорізав різкий скрик Мага. Загупали удари кийків об землю, і з лісу вибіг Дан. Майже го-лий, тільки спідничка з листя прикривала стан, він біг, як молодий олень, викидаючи ноги вперед. Кені побачи-ла, як один з мисливців, що стояли довкруж, підніс угору засмаглу руку, в якій гостро зблиснув дротик. Хло-пець, наче спіткнувшись, повільно падає на траву… До нього, мов шуліка, підбіг старий Маг, схилився над ним, прикривши своїм одягом, щось вигукнув, і раптом з-під його кістлявої руки випурхнув птах, шугнув у високо-сті. Той птах прикував до себе погляди присутніх: то ж полетів дух забитого — далеко, аж до Світила…

Лише "прибульці з неба" не проводжали птаха очима. Кені, а за нею й колеги, що були напоготові, кину-лись до забитого. Кені так нервувала, що в неї тремтіли руки, дрож проймав усе тіло.

— Тепер відступіться, шановний. — Бородатий хірург відтіснив Мага від розпростертого на траві Дана. — Ви свою справу зробили… — І до Кені: — Тут почнемо?

— Тут. Швидше, швидше! — Руки її вже масували ще теплі хлопцеві груди. — Кисневу маску!

Маг, знову, сівши під облюбованим дубом, похмуро спостерігав за чаклуванням "прибульців з неба". Вже шкодував, що погодився на їхню спробу повернути малого з тих мандрів, з яких ще ніхто не повертався. Ну, та поки що це не затримує їхнього обряду, мисливці ще зносять сухе гілляччя, жінки вичавлюють із ягід горючий сік, останки Дана запалають на багатті, тоді ніхто не загрожуватиме посісти місце старого Мага. А прибульці скоро втихомиряться.

Нараз його мов шпигонуло — різко підвів голову, обіперся руками об коріння старого дуба, наче збирав-ся встати. Невже Данові груди зворухнулися?! Неймовірно. Це йому здалося. Зиркнув на купу сухого гілля над камінням — треба ще, ще, носять поволі. А ті — підводять Дана. Хлопець розплющує очі. Повернувся звід-ти? Мана! Дротик стримів у самісінькому серці!

Маг схопився, як ошпарений, але тут же оговтався, змусив себе рухатися статечно, хоч у ногах несподі-вано з’явилась слабість і дрижали коліна. Та для капітана — головного серед "прибульців з неба" — це було непомітно. Видати хвилювання старого могло тільки часте дихання, упоратися з яким ніяк не вдавалось.

Доки Маг скрадався, Дан підвівся на повен зріст і став на ноги, підтримуваний з одного боку дівчиною в білому, з другого — бороданем.

— Це новий Маг, — сказав капітан, коли старий підійшов, невідривно дивлячись на Дана повними жаху очима. Капітанової репліки наче не чув, тільки пересмикнулось сухорляве обличчя. Різко спитав сина:

— Що сказав тобі Дух Світила?

— У нього чорне сердите око, — ще слабким голосом промовив Дан. — Гнівається. Звелів забиратись далеко.

Старий метнув погляд на капітана, ніби дротик, і обидва зрозуміли один одного: віднині і назавжди вони — непримиренні вороги!

Маг почав скидати свої магічні обладунки і вішати на шию Данові, проте віддав ледь половину. Мовчки повернувся і пішов у хащі. За ним посунули старші мисливці. А молоді з веселими вигуками оточили Дана.

Хроніка, записана в інформаторії

"Клімат у північних широтах суворішає буквально на очах. Снігові бурі почастішали, подовшали, темпе-ратура повітря неухильно знижується. Вище 70-ї паралелі спостерігається утворення численних центрів обле-деніння, інтенсивне поширення (на південь) і з’єднання криги в тисячокілометрові фронти. Автохтони переко-човують на південь, втрат майже немає. Інша картина з фауною — важкі й неповороткі крупні звірі, яких різке похолодання застало зненацька, загинули у великій кількості…"

"Сповіщаємо про смерть Інвестигатора. Цього вітряного дня він замірював добове потовщення льодови-ка, небезпечно наблизився до самісінького краю, підсковзнувся і впав з крижаної стіни висотою 37 м. Знизу був товстий сніжний покрив, що пом’якшило удар, але при падінні роздерся скафандр, і хоч допомога приспіла не більше, як за 6–7 хвилин, Інвестигатор загинув од холоду…"

"Інтенсивність радіації Центрального Світила почала несподівано падати стрибкоподібно, що може при-звести до катастрофи уже ближчим часом. Запуск штучного світила необхідно прискорити, інакше — обледе-ніння сягне екватора..."

"Подих крижаного панцира, що суне від полюсів, уже відчувається і тут, у зоні екватора. Мисливські племена, які раніше ледь прикривали тіло широким листям, почали надягати звірині шкури. Вечорами гріються біля вогнищ".

"Запуск штучного світила. Натовп цікавих, що тіснилися навколо гравітаційної пращі, бажаючи побачи-ти обряд "прибульців з неба", мало не перешкодив його здійсненню. З великими труднощами вдалося вчасно вивести їх із небезпечної зони.

Згідно з розрахунками, праща, нейтралізуючи тяжіння, викинула на задану орбіту кулю діаметром 9 мет-рів — світило, яке ще треба "запалити". Його тепла мусить вистачити якраз на той час, доки планета разом з ним перекотиться до визначеної стаціонарної зорі".

"Старий Маг застеріг Імпета, щоб той не "викрадав Центрального Світила". Юний Маг із захопленням вивчає техніку "прибульців з неба" і в усьому підтримує капітана. Без його допомоги годі було б і думати про здійснення проекту переміщення планети. Не одна сотня юнаків за велінням свого вождя під керівництвом інженерів і вчених видобуває руду, вчиться працювати на ливарних установках, у печері, де намічено встановити устаткування за проектом "Гравітаційна хвиля".

"У день "оживлення" штучного світила навколо Обсерваторної гори зійшлася тьма-тьмуща автохтонів не лише з ближніх, а й з віддалених мисливських ареалів. У них поки що немає ніяких технічних засобів зв’язку, проте інформацію одержали вчасно. Незрозуміло тільки, чого надумали примандрувати до нашого Центру, адже спалах можна спостерігати з будь-якої точки цієї півкулі. Знову довелося докласти

великих зусиль, щоб не пустити їх на Обсерваторну гору, звідки провадилось інтенсивне опромінювання штучного світила часточками високих енергій. Процес вимагав надзвичайно точного контролю, бо найменша похибка могла призвести до вибуху. Та ось штучне світило почало жевріти, яскравіти і, нарешті, засяяло сліпучим світлом. На планету ри-нули нові потоки світла і тепла".

"Просування льодовиків як з півночі, так і з півдня припинилося. Температурна карта стабілізується".

"Під час випробування невеликої фізичної моделі за проектом "Гравітаційна хвиля" сталася аварія, і ка-пітан Імпет мало не втратив праву руку, якою вмикав пусковий механізм. Обійшлося переломом передпліччя. Лікування проходить нормально. В модель доводиться вносити зміни. "Синці теж рухають науку вперед", — жартує Імпет, удосконалюючи схему".

"У Дана виявились неабиякі художні здібності. На стіні печери, в якій інженери монтують устаткування "Гравіхвилі", він охрою намалював сцену полювання. Два мисливці з різних боків поцілили списами бізона, і він от-от упаде. Картина сповнена динаміки, зображення звіра пластичне.

— Чого ти взявся до малювання? — спитав його Фахівець по контактах.

— А так... схотілося... — зніяковів юнак. — Тепер красива стіна.

— Красива... Отже, почуття краси... можна сказати, інстинкт... — міркував уголос Фахівець. — Чи це функція свідомості, чи прояв підсвідомого?

— У нашого Фахівця — філософський інстинкт! — засміявся капітан. — Малюй, малюй, Дане!

— А може, це ритуальне? — провадив далі Фахівець.

— Не розумію, — зніяковів хлопець і винувато поглянув на співбесідника.

— Скажімо, ти збираєшся вполювати бізона, — явно потішався Фахівець.

— Збираюся. Ми заготували списи.

— І це зображення вам допоможе?

— Допоможе.

— Що й потрібно було довести. — Фахівець втішно поглядав то на Дана, то на його творіння.

Не витримав капітан:

— Висновок інший. Зображення сцени полювання їм допоможе, але не своїм магічним впливом на пере-біг майбутньої події, а в розумінні підготовки, вироблення плану дії, обрання ефективнішої позиції, пози мис-ливців.

Фахівець по контактах стенув плечима, мовляв, як собі хочете, а я маю власну точку зору.

— У нас нема часу на дискусію, — сказав капітан. — Мусимо, розумієте, мусимо кінчати монтаж… А розмову про мистецтво давайте продовжимо під промінням Золотої Зорі, куди нас перенесе "Гравіхвиля". Зго-да?

— Згода, — почулося звідусіль, і всі взялися за роботу.

— До того ж і майбутнім дослідникам треба лишити горішків,— докинув Психолог".

Примітка. "Хроніка" містить численні побутові і технічні факти, — ці записи будуть роз-шифровані згодом.

Одна тільки мить

Сідаючи в літальний апарат, капітан Імпет подумки дорікав дружині: "Вона ж психолог, а, бач, не розу-міє, як потрібна йому душевна рівновага саме тепер... Вона боїться! Ну й тримай свої страхи при собі... Невже сподівалася, що в останній момент він відступить? "У мене передчуття..." Суто жіночий підхід... Не передчут-тя зараз головне, а точний розрахунок! Пересування планети — це не гра емоцій, а дія фундаментальних зако-нів Природи. Але настрій затьмарено. "Хоча б не сталось чогось непередбаченого..." Що може статися? Сам я кілька разів перевіряв розрахунки. Планета перебуватиме в темряві лише півтори години і вирине в щедрому промінні Золотої Зорі...

Апарат беззвучно піднявся над Обсерваторною горою, що зачаїлась, дивлячись на небо очима телеско-пів, і взяв курс туди, де розмістилась станція "Гравіхвиля". Обсерваторія швидко віддалялась, капітан ледве встиг подумати, що астрономи прощаються з оцим небом, як вона зникла в темно-синьому мареві. "Нехай зафіксовують, адже це остання можливість, скоро перед нами відкриється інший простір, з іншою конфігураці-єю зірок..."

Капітан стиснув губи: "Досить концентрувати увагу на ранковій розмові з Кені, то — спросоння... Ну, звичайно. Сон, пробудження — біополя міняються, психіка, може, теж потрапляє на якусь хвилю... Цікаво тіль-ки, чи Бад сам підбіг до нього, чи Кені його послала? Вже чималий хлоп’як, певне, багато відчуває і розуміє самостійно. Та й материні балачки... Треба не думати про це... Так. Орбіта навколо Золотої Зорі проляже на середній віддалі сто п’ятдесят мільйонів

кілометрів. Це оптимальна відстань. Дехто з астрономів припускає, що Золота Зоря має свою планетну сім’ю. Можливість зіткнення — один шанс із мільйона, можна сказати, дорів-нює нулю. Планета на обраній орбіті? Що ж, імовірно. Задача трьох тіл на цей випадок розв’язана. А яке життя буде… Планета Земля — це згусток енергії. Тут розвинеться цивілізація, яку зараз уявити неможливо. Кам’яні знаряддя, дротики, списи — все це будуть реліквії. Автохтони різняться від нас лише рівнем освіченості, так що ми навчимо їх виготовляти потужні знаряддя. їм не доведеться винаходити колесо. Мільйони, мільярди умів, може, розкриють найбільшу з таємниць: що таке людина, яка її функція у Всесвіті? І створять життя… От за-глянути б хоч одним оком!" Настрій у капітана покращав.

Земля летіла навстріч, махаючи віялами густих пальм. Та ось апарат шугнув поміж мохнатими стовбура-ми і сів побіля невеликого дерев’яного павільйону, де був спуск до печери. Капітан вибрався з апарата, осмик-нув піджак і окинув поглядом свою чудову машину, що формою нагадувала чи то краплю, чи сльозу. Заходячи до павільйону, ще раз оглянувся, ніби відчув, що більше не побачить ні цих буйнолистих пальм, ні лискучої сльози апарата.

Момент був надзвичайно відповідальний, історичний, — капітан це усвідомлював, — і водночас усе бу-ло звичайним, буденним. Тісна кабіна, шум спускових механізмів, помигування лампочки.

Стоп. Капітан вийшов у підземелля, сповнене сизуватого світла. Стіни цього велетенського еліпсоїда то-нули в мареві, вгорі проглядало кулясте сузір’я, і капітанові раптом здалося, що це палуба космічного корабля, який завис у незміряності Простору. Та, власне, Земля і є космічним кораблем…

До капітана вже поспішав його друг і найближчий помічник інженер Едхієрент.

— Перевіряли сітку координат? — спитав Імпет.

— У першу чергу. Всі точки збігаються з розрахунковими.

Розміреним кроком пішли попід стіною, яка служила панеллю для численних приладів і агрегатів, що мали зіштовхнути планету на гребінь гравітаційної хвилі. Капітан дивився на це химерне нагромадження призм, циліндрів, куль, проводів з якимось бентежним почуттям.

Кожна деталь тут береже тепло їхніх рук, але зараз, готові до дії, ці пристрої набрали чужого, незнайомо-го вигляду.

Розпитуючи інженера, на ходу вітаючись з техніками, Імпет часто поглядав на хронометр. До пуску за-лишалось трохи більше години, мозаїку світних точок уже ввімкнули, вона була готова показати роботу генера-торів і перетворювачів магнітного поля. "Синхронність — ось що найголовніше, — подумав капітан, прямуючи до пускового пульта світловода, який має спрямувати обидва потоки енергії — електромагнітний і гравітацій-ний. Найменша похибка призведе до катастрофи… Та все буде гаразд. Операцію від початку й до кінця здійснить світловод, а він не знає ніяких тривог і передчуттів…"

Сів у жорстке, але зручне крісло з округлими бильцями. Едхієрент говорив і говорив без упину, та капі-тан уже не дослухався, силкуючись заглушити хвилювання. "Виринемо аж біля Золотої Зорі… Інше світило, інші сузір’я. Після того, як натисну клавішу, мине всього півтори години, і ми опинимось…"

— Імпульс!

Хто це вигукнув? Він сам, чи Едхієрент?

Раптом шию обпекло вогнем, різкий біль ударив йому в голову. Що це? Одірвав пальця від клавіші, про-вів долонею по шиї. Стріла!..

Глухо, ніби з-під води, донеслося:

— Маг!

— Маг!

Стріла, певне, була отруєна, капітанові потемніло в очах, голова схилилась набік, руки впали донизу. Він уже не міг ні побачити, ні почути того, що діялось у машинному залі. Лише двоє інженерів врятувалися від під-ступних пострілів лісових мисливців, решта загинули.

Маг, обвішаний чаклунськими обладунками, торжествував перемогу. Очі його під острішками сивих брів горіли вогнем, старий вимахував руками, корчив страшні гримаси, з горла йому виривався клекіт, і всі мисливці підбігли до нього, руки їхні сплелися. Ще один скрик старого, і почався ритуальний танок. Ніхто навіть не почув, як просвистіла стріла, вдаривши Магові в груди. Опам’ятались тільки тоді, коли старий скорчився і впав посеред кола, та вже було пізно: стріли дзижчали, пронизуючи мисливців…

— Тіла злочинців ми віддамо вовкам! — гукнув поблідлий Дан. — А "прихідців з неба" поховаємо тут, під оцим камінням. Вони хотіли наблизити нас до Золотої Зорі!

Остання сторінка металевих аркушів прочитана. Академік Сокальський вирівняв стосик паперу і, зітхну-вши, відкинувся на спинку крісла. Рукопис викликав багато думок… Отже, в Антарктиді росли пальми. А тепер навіть Обсерваторна гора похована під кригою, і не десь далеко, а тут, поблизу. Може, й кам’яна будівля, в якій виростав Бад, лишилася цілою?

Академіка охопило радісне передчуття нових археологічних відкриттів, аж очі йому засяяли — одне зе-ленкувато, а друге — блакитно.